

М О Т И В И

към определение № 100/26.02.2024 г. по чнд № 84/2024 г. по описа на СлОС

Производството е образувано по молба от С. М. А., изтърпяваща наказание лишаване от свобода в Затвора – Сливен, чрез пълномощника ѝ адв. Б. П. от АК – Бургас, с искане за условно предсрочно ѝ освобождаване от остатъка от изтърпяването от нея наказание лишаване от свобода.

В искането се заявява, че е налице формалната предпоставка на чл.70 НК за предсрочно освобождаване, тъй като осъдената е изтърпяла фактически повече от половината от наложеното ѝ наказание, както и че по време на изтърпяване на наказанието е дала доказателства за поправянето си. Твърди се, че началната дата на постъпване на А. в затвора Сливен е 14.07.2023 г. във връзка с изтърпяване на наказание шест месеца лишаване от свобода по присъда по НОХД № 34/2021 г. на Районен съд - Поморие, преведено в изпълнение по реда на чл.68 от НК, което наказание е било изтърпяно до 15.10.2023 г., след която дата е започнало изтърпяване на наказание лишаване от свобода" за срок от 6 месеца, наложено с присъда по НОХД № 4451/23 г. на Районен съд - Пловдив. В тази връзка се сочи, че към 16.01.2024 г., С. А. формално е изтърпяла повече от половината от наказанието лишаване от свобода по посочената по горе присъда по НОХД № 4451/2023 г. на Районен съд – Пловдив и поради това е налице първата положителна предпоставка за да бъде поискано от съда условно предсрочно освобождаване от остатъка на търпяното наказание лишаване от свобода.навеждат се доводи, че е налице и втората положителна предпоставка за условно предсрочно освобождаване, касаеща даването на доказателства за поправяне на осъденото лице. Заявява се, че С. А. е с начално оценка за „среден риск от рецидив" - 62 точки, но има награда от 22.11.2023 г. - „писмена похвала" за участие в мероприятие за провеждане на празника „Хелуин", а по данни на защитата, на работещите във фирма „И.К.", между които е и молителката С. А., директорът А.М. е изпратил чрез ръководството на Затвора - Сливен благодарствено писмо за отлично справяне с възложените задачи, което от своя страна е основание за награда „писмена похвала" на всички адресати на това благодарствено писмо, включително и за С. А.. Соци се, че същевременно на молителката не са налагани никакви дисциплинарни наказания за неспазване на правилата и режима в затвора. Обосновава се извод за настъпил траен и необратим процес на превъзпитание и поправяне на лишената от свобода С. А., който се извежда както след анализ на фактите, изводими от досието на осъдената, така и след съобразяване с разпоредбата на чл. 439а НПК, също така и с „принципа на прогресивната система" при изпълнение на наказанието лишаване от свобода, който има мотивационна насоченост, премахващ от една страна чувството за безперспективност у лишените от свобода и от друга страна съдействащ за минимализиране на деградацията в ценностната система на лишените от свобода. В тази връзка се сочи публикацията „Наказателно-изпълнително право", проф. Трайков, изд. 2007 г., стр. 99-101, а също така и съдебна практика - т. 4 от ППВС 7/1975 г. на ВС на РБ и решение № 548/79 г. на първо н.о. на ВС. Твърди се, че спрямо осъдената С. А. са постигнати целите на социално-възпитателната работа и е постигнат превантивен и корекционен резултат върху личността на същата, с оглед на което и порази наличието на формалните и материално правни предпоставки лишената от свобода С. А. има основание да поиска да се възползва от правото си на условно предсрочно освобождаване по чл.70 от НК. Настоява се за уважаване на молбата и за допускане на условно предсрочно освобождаване на осъдената С. А. от остатъка от наложеното ѝ наказание лишаване от свобода.

Постъпило е писмено становище от началника на Затвора – Сливен, според което молбата на лишената от свобода С. М. А. следва да бъде оставена без уважение и да не бъде

допуснато условно предсрочното ѝ освобождаване.

В съдебно заседание пред настоящия съд пълномощникът на лишената от свобода заявява, че поддържа искането на посочените в него основания, които възпроизвежда. Намира, че са налице основанията за допускане на условно предсрочно освобождаване на С. А. от остатъка от търпяното от нея наказание. По отношение на остатъка от 24-25 дни твърди, че е достатъчно голям за да се иска постановяване на условно предсрочно освобождаване, предвид разпоредбата на чл.439а от НПК, която изрично сочи, че остатъкът, било то голям или малък, не е основание да бъде отказано условно предсрочно освобождаване. Акцентира на цитирания в писмената молба „принцип на прогресивната система“, чрез който се търси мотивационна насоченост и премахващо от една страна чувството за безперспективност и от друга страна съдействащ за минимализиране на деградацията в ценностната система на осъденото лице. Сочи публикацията на проф. Трайков се позовава на цитираната съдебна практика - т.4 от ППВС № 7/1975 г. на ВС на РБ, както и конкретно решение на ВКС, наказателна колегия в този смисъл. Коментира представената от администрацията на затвора писмена справка относно срока и съдържанието на плана за изпълнение на присъдата. Заявява, че по отношение на риска от рецидив са посочени три проблемни зони, като общият сбор от точките, които преценяват риска от рецидив е 62 т., т.е. в долната граница на средния риск и този риск не търпи промяна при постъпване, като има само леки движения по едно направление. По отношение на срок за работата, която трябва да бъде извършена спрямо осъденото лице в размер на 7 месеца, пълномощникът заявява, че същият е изтекъл и планираният възпитателен процес вече е приключен т.е. оставащите 25 дни няма да бъдат свързани с някаква специална работа спрямо това лице в насока промяна на тези проблемни зони. Акцентира на факта, че по тези проблемни зони саморъчно осъденото лице е написало, че след проведена социално възпитателна работа в затвора е осъзнала своето поведение и счита, че бъдещото ѝ поведение няма да доведе никога до такива действия, довели я в затвора, и също така желае да възпитава децата си за достойни граждани на Република България и да бъдат пример и уважение и на другите. С оглед на обстоятелството, че по отношение на тези проблемни зони няма какво повече да се направи, след като е приключил превъзпитателния процес съобразно програмата, приета за осъденото лице и поради това, че са налице и двете предпоставки А. да бъде предсрочно освободена от остатъка от наказанието лишаване от свобода в размер на 25 дни се настоява за уважаване на искането. Оспорва изводите, изложени в становището на затворническата администрация, като твърди, че същите са формални и не са относими конкретно към А., а са повтарящи се в повечето случаи. Акцентира, че за проблемните зони, които са посочени, са представени доказателства, които дават основание да се формира друг правен извод – че осъдената има имоти, в които да живее при родителите си, че има и трудов договор, подписан от работодател; че има две малолетни деца, което дава насока за правен извод, че тази лишена от свобода ще има определен начин на живот, свързан със законосъобразно поведение, труд, възпитание на деца и уседналост.

Самото осъдено лице заявява, че поддържа искането за условно предсрочно освобождаване. Твърди, че превъзпитателната работа с нея е била повърхностна и формална, а работата, с която е била ангажирана в условията на затвора е свързана с упражняването на тежък физически труд. Като основание за уважаване на искането ѝ сочи, че е самотен родител и в момента майка ѝ и баща ѝ се грижат за децата ѝ. Твърди, че синът ѝ не я е виждал от постъпването ѝ в затвора, а дъщеря ѝ е, попаднала в лоша компания, преминала е на самостоятелна форма на обучение. Заявява, че като излезе от затвора ще работи при родителите си, които се занимават с плодове и зеленчуци. По отношение на извършеното от нея деяния твърди, че се е подлгала и е направила грозна и груба грешка. Сочи, че е изтърпяла наказанието си, като оспорва точността на изготвената от администрацията на затвора справка.

Представителят на администрацията на Затвора – Сливен заявява, че към днешна дата не са изпълнени кумулативните изисквания за условно предсрочно освобождаване, в частта относно поправянето на лицето. Сочи, че в условията на затвора осъдената се стреми да спазва дисциплината, но въпреки това е допуснала нарушение, за което са приложени корекционни мерки на въздействие. Заявява, че е награждавана веднъж, по конкретен повод, че основно се ангажира с трудова дейност, а в съпътстващите дейности най-вече присъства, което не изисква никакви особени усилия. По отношение на риска от рецидив твърди, че същият се задържа в средните стойности, като проблемните зони са в начина на живот, обкръжение и нагласи и в тази връзка е необходимо да продължи работата с осъденото лице, тъй като липсват убедителни доказателства за поправянето ѝ и за да бъде изпълнена целта на наказанието. Въз основа на това настоява да не бъде уважавана молбата за условно предсрочно освобождаване.

Представителят на Окръжна прокуратура – Сливен дава заключение, че не са изпълнени кумулативните изисквания на чл.70 от НК, тъй като не са налице категорични доказателства за поправянето на лишената от свобода С. М. А.. Сочи, че в разпоредбата на чл.439а от НПК са посочени обстоятелствата, които следва да се отчитат като доказателство за поправяне на осъденото лице, а именно - всички обстоятелства, които сочат на положителна промяна по време на изтърпяване на наложеното наказание, като добро поведение, участие в трудово- образователни, обучителни и квалификационни дейности и обществени полезни прояви. Заявява, че наличието на доказателствата за поправянето във всички случаи се установява от оценката на осъдения по чл.155 от ЗИНЗС, работата по индивидуалния план по изпълнение на присъдата по чл.156 ЗИНЗС, както и всички други източници на информация за поведението на осъденото лице по време на изтърпяване на наказанието. Сочи , че съгласно константната съдебна практика, която е задължителна за съдилищата, установена с ППВС № 7/75 г., изменено с ППВС № 8/87 г. и ТР № 1/24.01.2022 г. по т.д. № 1/18 г. на ОСНК на ВКС, констатацията за показано от осъдения примерно поведение следва да се основава на данни за съзнателно и активно положително отношение към режимните изисквания, вътрешния ред и дисциплина т.е. че във всички случаи от значение са и изводите относно постигане целите на наказанието, с оглед промяна в личността и поведението на осъденото лице, както и тези за липсата на рискове, което е в защита и на обществения интерес. Акцентира на факта, че разпоредбата на чл.70 ал.1 от НК изисква цялостно изследване на поведението на осъденото лице по време на престоя му в пенитенциарното заведение, като доброто поведение трябва да свидетелства за съзнателно поправяне на л. св., а не да цели привидно изпълнение на критериите за предсрочно освобождаване. Заявява, че в случая действително е налице първата задължителна предпоставка за допускане на условно предсрочно освобождаване, а именно изтърпяна е 1/2, а и повече в конкретния случай, от наложеното наказание лишаване от свобода, но не е налице втората и кумулативно изискуема предпоставка, а именно наличието на безпротиворечиви доказателства за поправянето на А.. В тази връзка прокурорът се позовава на становището на началника на Затвора, от което се установява, че по време на престоя ѝ в пенитенциарното заведение по отношение на А. е регистрирано нарушение забраната по чл.97 т.2 от ЗИНЗС, както и всички обстоятелства, свързани с установените данни за риска от рецидив по отношение на същата. Заявява, че при първоначалното ѝ постъпване в затвора е констатиран среден риск от рецидив, като не е отчетена никаква положителна промяна при извършената последваща оценка на този риск във връзка с молбата ѝ за условно предсрочно освобождаване. Излизава съгласие с формираното становище на администрацията на затвора, че въпреки усилията, които полага А. да се представи в положителна светлина, липсата на активност и развита инициатива показват, че същата не е приобщена към социалните форми на живот и начина на мислене, а оценката на риска от рецидив е дала основание на затворническата администрация да формира извод, че пенитенциарното въздействие следва да се интензифицира и да се насочи към нейните лични ресурси и

способности. Въз основа на това се формира краен извод за липса на доказателства за настъпила положителна промяна у А., което представлява пречка за допускане на предсрочно освобождаване, както и че от доказателствата по делото се установява, че по отношение на А. не са постигнати в пълен обем целите на индивидуалния план за изпълнение на наказанието ѝ, свързани с трайна промяна на мисленето и поведението ѝ, както и това, че целените с осъдителния акт – поправителен, превъзпитателен и възпиращ ефект, не са постигнати в необходимия обем и дълбочина, обстоятелство което мотивира необходимост от продължаване на корекционно-възпитателната работа с нея. Настоява се да не бъде уважавана молбата на осъдената С. А. за условно предсрочно освобождаване.

Въз основа на събраните по делото доказателства и като съобрази доводите на страните, съдът прие за установено от фактическа страна следното:

С. М. А. е постъпила първоначално в Затвора – Сливен на 14.07.2023 г. в качеството си на задържано лице и е била настанена в група за лица с мярка за неотклонение „Задържане под стража“.

От 30.08.2023г. след получаване на окончателна присъда е разпределена в ЗО ОТ „Сливен“.

За времето от 25.04.2023 г. до 15.10.2023 г. е изтърпяла наказание шест месеца лишаване от свобода по протоколно определение № 21/06.07.2021 г. по нохд № 34/2021 г. на Районен съд - Поморие, наложено за извършено престъпление по чл. 343, ал.1, б „б“, пр. 1 от НК.

От 15.10.2023 г. търпи наказание шест месеца лишаване от свобода по протоколно определение № 5234/11.08.2023 г. по нохд № 4451/2023 г. на Районен съд - Пловдив, наложено за извършено престъпление по чл. 281 от НК.

Наказанията търпи при първоначален „общ“режим.

Придобила е право за промяна на режим на 22.02.2024 г., а правна възможност за условно-предсрочно освобождаване е придобила на 15.01.2024 г.

Според становището на началника на затвора осъдената е млада жена, с добро образователно равнище и владее на чужди езици; не изпитва трудности в адаптивността си към нова и непозната среда; заема средно статусно ниво в групата, общителна, контактна, предпазлива в поддържаните взаимоотношения; стреми се да поддържа безпроблемни взаимоотношения с останалите, тъй като на първо място поставя собствените си комфорт и интерес и е с високи очаквания по отношение постигане на целите си и съобразяване с предпочитанията ѝ.

По отношение на спазването на правилата е посочено, че осъдената сътрудничи на администрацията и се ползва с уважение от останалите осъдени, като до настоящия момент не е наказвана, но е допуснала нарушение на забраната на чл. 97, т.2 от ЗИНЗС. В този смисъл е направена констатация, че тя действа под влияние на моменти импулси и не се замисля за последиците от своите действия, свързани с игнориране на правилата и по този повод спрямо нея са приложени корекционни мерки на въздействие по повод предоставяне на цигари на друга лишена от свобода на 01.09.2023 г.

В условията на затвора е била награждавана еднократно за положително представяне в трудовата дейност по предложение на прекия работодател. Не е била санкционирана съгласно законовите норми.

През месец януари 2024 г. е подала заявление за включване в клуб „Фолклорни ритми“ и е присъствала на две сбирки на клуба, но според началника на затвора прави впечатление, че осъдената полага съзнателни и целенасочени усилия да се представи в най-добрата си светлина, за да получи облекчаване на правното си положение и освобождаване

от изтърпяване на наказанието.

В условията на затвора С. А. от 14.09.2023 г. работи в бр. „И.К.“ ЕТ в производство на консерви. Влага старание в трудовата дейност, не е допускала отсъствия. Осъзнава, че трудовата дейност е елемент от съществено значение в поправителния процес и това е един от начините да поддържа благоприятно впечатление пред администрацията на затвора.

По отношение на участието ѝ в образователни, обучителни и квалификационни дейности, от представената справка се установява, че през 2023 г. е участвала в две спортни активности през м.август и м.септември; през м.януари е подала заявление за включване в клуб „Фолклорни ритми“ и е присъствала само на две сбирки на клуба, а през м.февруари 2024 г. се ангажирала в литературно четене посветено на 151 години от гибелта на Васил Левски. Това е дало основание да се направи извод, че осъдената А. има достъп до различни дейности, но проявява минимално участие, неизискващо значителен ресурс, при това само в една малка част от провежданите дейности в затворническата общност.

По време на престоя на осъдената в затвора по отношение на нея са били изготвени 2 оценки на риска от рецидив:

- първоначална - на 28.08.2023 г.. - 62 т. - среден риск;
- по повод молба за условно-предсрочно освобождаване – на 23.01.2024 г. - 62 т. – среден риск.

В количествено отношение, прегледът на оценките на правонарушителя установява запазване на крайната оценка въпреки известна динамика в изследваните параметри.

Анализът на динамичните променливи в профила на осъдената показва следните индикации:

- намаление в раздел „Мисловни умения и поведение“ с 1 точка в суровите стойности, което не се отразява на претегления резултат - намалението се дължи на обстоятелството, че в условията на затвора няма загуба на контрол над емоциите си /избухливостта/;

- увеличение с 1 точка в раздел „Нагласи“, което се дължи на обстоятелството, че при изследване на мотивацията си за извършване на правонарушения осъдената показва, че не осъзнава факторите, които са в основата на криминалното ѝ поведение. Разбира много добре връзката между своите действия и престъпното си поведение, но омаловажава приноса си и признава, че към момента на деянието е нямала алтернатива, тъй като парите са ѝ били нужни за погасяване на битови задължения. Намалението в раздела не се отразява на претегления резултат и на крайната стойност на оценката.

- задържане в раздел „Начин на живот и обкръжение“ - това е раздел, съдържащ динамични параметри като приобщеност към социално одобряеми форми на утвърждаване, просоциални дейности, влияние от престъпно обкръжение и т.н., които при осъдената не са променени. Въпреки усилията, които полага да се представи в положителна светлина, липсата на активност и развита инициатива показват, че осъдената не е приобщена към социалните форми на живот и начини на мислене.

Направена е констатацията, че прегледът на първоначалното оценяване и последващите оценки на правонарушителя при л.св. А. показват среден риск от рецидив, което е съответно на показаното до момента поведение и начин на мислене. Съществува известна динамика в оценката ѝ, която не повлиява крайни резултат. Това формира извод, че пенитенциарното въздействие следва да се интензифицира и насочи към нейните ресурси и налични способности.

По отношение на реализацията на поставените в индивидуалния план цели и активността на осъдената в поправителния процес е направена следната констатация:

- по отношение на трудовата активност първоначално са заложили цели за системност, организираност и положителни нагласи е прието, че същата е изпълнена;
- относно съобразяване с правила и норми в институцията, също е прието, че е изпълнена, като е посочено, че въпреки допуснатото нарушение осъдената полага усилия да не се въвлича в нарушения;
- по отношение формиране на нови мисловни умения и повишаване на самокритичността е посочено, че тази цел е актуална;
- относно създаване на разбиране относно факторите, които стоят в основата на престъпното ѝ поведение, също е прието, че е актуална.;

Видно от приложената по делото справка, към 26.02.2024 г. лишената от свобода С. А. е изтърпяла фактически 4 месеца и 11 дни от наказанието шест месеца лишаване от свобода. От работа има приспаднати 25 дни. Следователно тя е изтърпяла 5 месеца и 6 дни от наказанието и има остатък – 24 дни.

Видно от изисканата от съда и представената в с.з. справка за предлаганите дейности и участието на осъдената С. А., същата през 2023 г. е участвала в две спортни активности през м.август и м.септември; през м.януари е подала заявление за включване в клуб „Фолклорни ритми“ и е присъствала само на две сбирки на клуба, а през м.февруари 2024 г. се ангажира в литературно четене посветено на 151 години от гибелта на Васил Левски. Това е дало основание да се направи извод, че осъдената А. има достъп до различни дейности, но проявява минимално участие, неизискващо значителен ресурс, при това само в една малка част от провежданите дейности в затворническата общност.

Въз основа на така установено от фактическа страна, съдът направи следните правни изводи:

Искането на пълномощника на осъденото лице С. А. за допускане на условно предсрочно освобождаване от изтърпяване на остатъка от наложеното ѝ наказание лишаване от свобода е неоснователно и като такова не следва да бъде уважено.

Лишената от свобода С.А. изтърпява наказание шест месеца лишаване от свобода съгласно протоколно определение № 5234/11.08.2023 г. по нх0 № 4451/2023 г. по описа на Районен съд – Пловдив

Към датата на съдебното заседание – 26.02.2024 г., тя е изтърпяла 4 месеца и 11 дни от наказанието шест месеца лишаване от свобода. От работа има приспаднати 25 дни. Следователно тя е изтърпяла 5 месеца и 6 дни от наказанието и има остатък – 24 дни.

С оглед на тези данни действително е налице първата предпоставка за допускане на условно предсрочно освобождаване съгласно разпоредбата на чл.70 ал.1 от НК – изтърпяла е фактически повече от половината от наложеното ѝ наказание.

От друга страна, обаче, не е налице втората кумулативно предвидена предпоставка – да е дала доказателства за своето поправяне.

Предвид наличите по делото доказателства и приетото за установено от фактическа страна, несъмнено е, че по време на престоя на осъдената в затворническото общежитие не са настъпили съществени разлики в динамичните фактори от оценката на правонарушителя, които да са индикатори за постигнат траен личностов напредък, гарантиращ намаляване на риска от извършване на ново престъпно деяние след освобождаване.

Във всички първоначално идентифицирани проблемни зони се отчита задържане на стойностите, което се дължи на липсата на волеви усилия и съзнателна активност у осъдената за ползотворно сътрудничество в поправителния процес.

На практика по време на престоя на С. А. в затвора няма промяна в стойността на риска от рецидив, който продължава да бъде на ниво среден, при това значително над

долната граница. Констатираните по отношение на различните показатели промени са несъществени и не водят до извод за настъпила необратима промяна в положителна посока.

Планираните дейности са обсъдени и приети от осъдената, но реално се отчита слаба инициатива в посока изпълнение и ангажираност с тях и съответно осъдената не дава категорични доказателства за настъпили трайни положителни промени в поведението и нагласите ѝ.

Неоснователни са възраженията на пълномощника на осъденото лице, че е изтекъл срока на поставените в индивидуалния план за изпълнение на присъдата цели. Видно от съдържанието му, същият е изготвен на 21.09.2023 г. и е подписан на 05.10.2023 г. т.е. към датата на провеждане на съдебното заседание посочените в него срокове за постигане на планираните цели все още не е изтекъл и има достатъчно време с оглед предприемане на необходимите действия за реализирането им.

Пенитенциарните интервенции по отношение на л.св. А. предстои да бъдат ориентирани към подкрепа и изграждане на реалистични житейски планове, чрез които да повиши нивото на своята удовлетвореност и реализация в живота на свобода. Част от механизмите за въздействие ще бъдат насочени и към актуализиране уменията за мислене, анализиране на факторите, допринесли за противоправното поведение и приобщаване към социалните форми на реализация .

В тази връзка по отношение на нея през оставащия срок /който е почти един месец/ от присъдата предстои интензивна ресоциализираща дейност, е насоченост изграждане на реалистични житейски перспективи, подобряване уменията ѝ за устояване на натиск, както и за изграждане на зряло и отговорно поведение.

Неоснователни са възраженията по отношение именно на срока, който остава. Същият не може да бъде определен като „изключително кратък“, тъй като се касае за почти един месец, през който от страна на администрацията на затвора биха могли да бъдат предприети усилия в немалък обем насочени към поправянето и превъзпитаването на лицето.

Предвид направената констатация, че не е налице една от предпоставките за допускане на условно предсрочно освобождаване на лишената от свобода от изтърпяване на остатъка от наложеното ѝ наказание, молбата ѝ следва да бъде оставена без уважение.

Ръководен от изложеното, съдът постанови определението си.

ПРЕДСЕДАТЕЛ :